

દાગે હસરત

૧૪૭૮

૧૨૦૬ ૧૪૭૮

બનામે ખુદા. દાગે હસરત.

નાટક ત્રીન બાબકા.

આવૃત્તિ બીજી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

મુ'બઇ ગુજરાતી નાટક મંડળી,

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

મુ'બઇ:

ધી રાઇઝીંગ સ્ટાર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ મધ્યે,
અલીબાઈ દાઉદખાનએ છાપી છે.

સને ૧૯૦૩

સંવત ૧૯૫૬

ક્રીમત રૂ. ૦-૨-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ શ્રીત્રોનાં નમ.
ગુજરાતી કૌટુંબીચરિત્રસંગ્રહ

૧૪૭૮
૬૨૬૮:૨-૧ ૨૬૮

કેપુશર.....ચીનનો બાદશાહ.

શાપુર.....કેપુશરનો વજર.

સોહાગર.....ધરાનનો વેપારી.

ફરહાદ.....એક પહાડ ફોડનાર.

કાકુર.....કેપુશરની દરબારનો એક હબશી.

મીઠું.....શામા દલ્લાલાની ઓકરીનો ઓકરો
દરબારીઓ, ચોપદાર, વિગેરે

મેહીબાનો.....શીરીની પુષ.

શારી.....:.....ધરાનની શાહબદી.

કોયલ.....શીરીની સાહેલી.

શામા.....એક કુટણી.

સાહેલીઓ, રામશગીરો વિગેરે.

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गूजरात कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक २४७८ वर्गीक

पुस्तकानुं नाम हा.गि इ.स.२५

विषय २४६८: २-४ इ.स.

ખેલની પ્રવેશવાર ટુંક સમજ.

અંક પહેલો.

પ્રવેશ ૧ લો.—આદશાહ કેપુશરની દરબારમાં મુસાફરીએ નીકળેલો ધરાનનો એક સોદાગર આવે છે. આદશાહ તેને ધરાનની ખબર પુછે છે. જવાબમાં તે ધરાનની શીરી નામની શાહજાદીની ખુબસુરતીનાં વખાણ કરે છે. આથી આદશાહ તેના ઉપર મોહીત થાય છે તે તેને મળવાની આતુરતા બતાવે છે. તેનો શાપુર નામનો વજીર આદશાહની જખી મારફત શીરીને મેળવી આવવાનું માથે લઈ ધરાન તરફ જાય છે.

પ્રવેશ ૨ જો.—વજીર શાપુર, ધરાન જવા રસ્તે પડે છે ત્યાં તેને કેપુશર આદશાહના દરબારનો કાકુર નામનો હુબશી મસ્કરો મળે છે. તે પશુ પરણવાનો ઉમેદવાર હોવાથી પોતાના જેવી કોઈ લાયક સ્ત્રી શોધવા તેની સાથે જાય છે.

પ્રવેશ ૩ જો.—શાહજાદી શીરી સાહેલીઓ સાથે પોતાના ખાનગી મહેલમાં છે ત્યાં સોદાગરને વેશે શાપુર વજીર તથા કાકુર હુબશી કંઈ માલ વહેંચવાને બહાને આવી શીરીને મળે છે અને કંઈક યુક્તિથી આદશાહ કેપુશરની જખી શીરીની નજરે પાડે છે. જખીનું રૂપ જોઈ શીરી તેના પ્રેમમાં પડે છે.

પ્રવેશ ૪ થો.—કાકુર હુબશી તથા કોયલનો સંવાદ.

પ્રવેશ ૫ મો.—શીરીની ડુધ મેહીબાનો દરબારમાં શાપુર આવે છે. આદશાહ કેપુશરનો કાગળ તેને આપે છે. શીરીને સમજાવી શાપુર સાથે મોકલવાનો મેહીબાનો ઠરાવ કરે છે

પ્રવેશ ૬ ઠો.—આદશાહને શીરી આવવાની ખબર આવે છે આદશાહ તેને બાગે દરબારમાં ઉતારો આપે છે.

પ્રવેશ ૭ મો.—બાગમાં કેપુશર તથા શીરીની ખાનગી મુલાકાત આદશાહ તરફથી શાપુર વજીર, શીરીને લગ્ન બંધે બંધાવા સૂચવે છે. “જુએશીર નામની નદી શહેર પાસે લઈ આપશો પછી લગ્ન કરીશ”

એવી શીરી કબુલાત આપે છે. કાકુરને કાયલનાં લગ્ન થાય છે. જુએ-શીર લાવવા માટે કાંઈ હુશીયાર પહાડ ફેડનારને શોધી લાવવા બાદશાહ શાપુર વજરને હુકમ કરે છે.

પ્રવેશ ૮ મો.—લગ્નની ખુશાલીમાં કાયલ તથા કાકુર હાસ્ય જનક વીનોદ કરે છે.

પ્રવેશ ૯ મો.—ફરહાદ નામના પહાડ ફેડનાર સાથે શાપુર વજરનો મેળાપ થાય છે. શાપુર તેને શીરી પાસે લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૧૦ મો.—શીરી પાસે શાપુર ફરહાદને લાવે છે. શીરીનું સ્વરૂપ જોતાં ફરહાદ તેના સ્નેહમાં સપડાય છે. જુએશીર નદીની નહેર શહેર પાસે લાવવા શીરી ફરહાદને હુકમ કરે છે ફરહાદ કબુલ કરી જાય છે.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.—ફરહાદ શીરીના વીયોગથી પોતાની થયેલી દશા ઉપર અકસોસ કરે છે. ત્યાં શીરી તરફથી એક સીપાઈ નહેર તૈયાર થઈ કે નહિ તે જોવા આવે છે. નહેર તૈયાર હોવાનું જાણી ફરહાદ તેને શીરીને જોવા લઈ આવવા મોકલે છે. શીરી આવે છે. નહેર જોઈ શીરી બહુ ખુશી થાય છે. ફરહાદને ઇનામ માંગવાનું કહે છે. ફરહાદ તેનો પ્રેમ માગે છે. શીરી ફરહાદને તે બાબત મનમાંથી કાઢી નાંખવા સમજાવે છે. ન સમજતાં છેવટ ફરહાદને સીપાઈ સાથે જંગલમાં મોકલી દે છે. છતાં પોતાને ખાતર થયેલી તેની દીવાની હાલત જોઈ શીરીના મનમાં તેને માટે કંઈક પ્રેમ અને દયાનાં બીજ રોપાઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૨ જો.—કાયલ તથા કાકુરના પ્રેમી સંસારનું હાસ્ય જનક ચીત્ર.

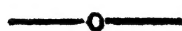
પ્રવેશ ૩ જો.—પ્રેમધેલો ફરહાદ શીરી શીરી પોકારતો જંગલમાં ભટકે છે ત્યાંથી તેને બાદશાહ કેબસરનાં માણસો પકડી દરબારમાં લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૪ થો.—કે અશરૂ શાહની દરબારમાં ફરહાદને લાવવામાં આવે છે ત્યાં થતી વાતચિતપરથી ફરહાદ શીરીનો આશય છે એમ જાણી બાદશાહ ગુસ્સે થાય છે. ફરહાદને તલવાર લઈ મારવા ધસે છે. પણ શાપુર વજર તેને તેમ કરતો અટકાવે છે, શીરીનું નામ ફરહાદના મુખમાંથી મુકાવવા માટે શાપુરની સલાહથી બાદશાહ ફરહાદ સાથે એવી શરત કરે છે કે મુસાફરીમાં આડો આવતો અમુક મોટો પહાડ છે તે તોડી આપે તો શીરી તને આપી દઈ. આ શરતની મતલબ એ હતી કે બાદશાહ જાણતો હતો કે એ પહાડ તેનાથી તોડવાનો નથી અને તે શીરી માંગવાનો નથી. બલકે ત્યાં તેનું મરણુજ નીપજશે. પ્રેમધેલો ફરહાદ એ શરત કબુલ કરી જાય છે.

પ્રવેશ ૫ મો.—સાહેલીઓ મારફત શીરીને ફરહાદે પોતાને માટે કરેલી બચકર શરતની ખબર પડે છે. તેની તેના મન ઉપર સજ્જડ અસર થાય છે. તેના ઉપર એકદમ પ્રેમ ઉત્કેરાઈ આવે છે ને તેને મળવા માટે છુપી રીતે ત્યાંથી નીકળી જાય છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો.—કોયલ તથા કાકુરના પ્રેમી સંસારનું હાસ્ય જનક સંપૂર્ણ ચીત્ર.

પ્રવેશ ૭ મો.—પહાડ પાસે ફરહાદ શીરી શીરી કરતો પહાડ તોડે છે ત્યાં શીરી આવી તેને મળે છે. પોતાનો પ્રેમ ફરહાદને જાહેર કરે છે. અને શરત પુરી થયે “હું તારી ચપ્પ” એમ વચન આપી જાય છે.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.—શામા દલાલાના ધરનો હાસ્ય જનક વીવાદ.

પ્રવેશ ૨ જો—દરબારમાં બાદશાહને ફરહાદે પહાડ તોડ્યો એવી ખબર મળતાં શરત પ્રમાણે ફરહાદ શીરીની માંગણી કરશે એ બચથી કોઈ પણ યુક્તિથી ફરહાદ મરણુ પામે એમ કરવા તે શાપુર વજરને હુકમ કરે છે.

પ્રવેશ ૩ જો.—શામા દલાલાને ઘેર શરાબ બાજી આદી આવે છે ત્યાં શાપુર વજર આવે છે. પોતાના મનની આશુકી

તેને વાકેફ કરે છે. શામા દલાલા કોઈ પણ યુક્તિથી ફરહાદને મારી નાંખવાનું બીકું ઝડપે છે.

પ્રવેશ ૪ થો.—પહાડ ઉપર શીરી' શીરી' પુકારતા ફરહાદને શામા દલાલા શીરીના મરણના ખોટા ખબર આપે છે. જે સાંભળ તાજ ફરહાદ કટાર ખાઈ મરણ પામે છે.

પ્રવેશ ૫ મો.—શીરીને ફરહાદના મરણની ખબર પડતાં પોતાના પ્રેમધેલા પ્યારાને મળવા શીરી' તેની કબર તરફ જાય છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો.—ફરહાદની કબર પાસે આવી શીરી' ફરહાદ ફરહાદ કરી પુકાર કરે છે. એકદમ ભયંકર અવાજ સાથે કબર ફાટે છે. શીરી' પોતાના પ્રેમધેલા ફરહાદની સાથે કબરમાં સમાઈ જાય છે.

ખનામે ખુદા.

દા ગે હ સ ર ત.

બાબ પહેલો.

દરબારે આમ—

૧

જગમે હમેશાં હમેશાં શહે જશાં
તેહારી તેહારી તેહારી રહે આન બાન જગ૦
બરતર બાલા સબસે આલા હંએ સુલતાં.
શહેવાલા વાલા તોરી હંએ શાન
નગર નગર ડગર ડગર તેરા દરમાન
સરકાર તુ સરદાર તુ મુખતાર તુ
જરદાર તુ મંએ કુરબાન. જગ૦

બાદશાહ—

૨

છુપબી સકતા હંએ જમાનેમે મેરા નામ કહીં
કબી પોશીદા હુવા હંએ કરમે આમ કહીં. છુપબી૦
જસકો મંએ ખદકમે કુચ્છ ગંએજો ગજબ દીખલાઉં
રાસ્ત જનહાર ન હો ઉસકા કોઇ કામ કહીં, છુપબી૦
શાહે આફક હું હંએ નામ મેરા કંએખુસર
ગંએ કાફસે સીવા હંએ મેરા ધનઆમ કહીં. છુપબી૦

સામરાગીર—

૩

કન્હાઇ તની દેખો હમરી ઓર, તુમ્હેં સોતનીઆં બેહેકાંએ
તુમ્હે બંએરનીઆં બરમાંએ કન્હાઇ૦
હમસે કંઓન ધમંડ પેરેરે ગાવત રાગ કુરાગ
ચાર દીનાફી ચાંદની હંએ શીર અંધીઆરા પાગ. કન્હાઇ૦
પીતમ તુમરે સોચમેરે રકત રહ્યો ન માંસ
જંએસે ખાલ લોહારકી કે આવત બવત સાંસ, કન્હાઇ૦

બાદશાહ—

૪

લલા મુજસે ધરાંકા કર કુચ્છ બધાં—

લોગોસેં મચેને અચેસા સુના હચે

કોઇ હંસીં હચે વહાં.

લલા મુજસે.

ઉસકા નીશાં કુચ્છ મુજકો બતા તુ

તા હોવે ખુશ મેરી જાં

લલા મુજસે.

દરબારે આમ—

૫

કાહેકો રહો મરામુમ અબ અચે શાહે જશાં

ઇનકી ધુમધામ હચે આજ બાગે આલમમે

કયા નામ હચે આજ ચેહી કરેંજે કોઇ

તદખીર ખારે સુલતાં ખારે સુલતાં

શામો રૂમ ધુમ મચી હચે ઇનસે કહોના

સુનાઓ ફરમાં બેગઓ ઇનકો ઇરાં.

કાહેકો.

શાપુર—

બેશક બેશક જા કર ઇરાં લાઉં શીરીકા

શખી હે સુલતાં લે જાઉં ઇરાં

રહી ફરકત ઝુમ શામો રૂમ

દરબારે આમ—

ધુમ મચી હચે ઇનસે કહોના

સુનાઓ ફરમાં બેગઓ ઇનકો ઇરાં.

કાહેકો.

શાપુર—

૬

જાઉં મંચે જલ્દ વહાંસે ઇરાં

શખી શાહે જમન જાકે શીરીકા દીખાઉં જાઉં.

જાઉં.

શખી રંજ મહન અપને સુલતાંકા બુલાઉં જાઉં.

જાઉં.

કહું મંચે અચેસી જતન વહાંસે શીરીકા લે આઉં જાઉં.

જાઉં.

હુબશી—

૭

અબ લડી અચેશકી આપરે અરે હાં હાં હાં

યારી કહું દીલદારી કહું સરદારી કહું જોર ખારી કહું

બસ રહું મગન બસ રહું મગન,

ખીખીકો ધરમે લાઉં પ્યારી દુલહન બનાઉં બગીચે લેકે સાથ ફિરાઉં
બસ રહું મગન બસ રહું મગન. અબ૦

સહેલીએ—

૮

શીરી પીયારી જગમે હમેશાં યુંહી રહે ગુલઝરરે

શીરી—

બાગે જહાંમે અએશ મનાએ આઈ હએ ફસ્લે બહારરે
અએશેા ખુશીમે સખ દીન ગુજરે દુર હો સખ આઝરરે

સખ સહેલી—

૯

અએ ગુનચએ રસ્કે ચમન
શીરી સુખન શીરી દહન
એક તાજર આયા લેકે યાં અસબાએ ખેશુમાર. અએ૦
ચીજે જહાંસે સખ હએ નીરાલી
હબશી ખીદમતગાર હએ જાની હબશી ખીદમતગાર. અએ૦

કેયલ—લંગુર ભેંસાસુર હએ ખેનુર હએ મગરર હએ

મુજપે નજર વોહુ ડાલે હએ ખીખી કલ મુવા ચમાર. અએ૦

શીરી—

બાગસે તુ ફરોરન અબ જા

જલ્દી અપને સાથ લેઆ જલ્દી અપને સાથ

દેખુતો મએબી ચીજે હએ કયા કયા દીલ હએ ખેકરાર નીહાયત હએ
દંતેજર. અએ૦

શીરી—

૧૦

તુમ ચીજે કયા કયા લાએ

લાએ કહાંસે આએ હો

તુમ.

સૌદા આપના હમકો દીખાવો

દેખેતો કયા લાએ હો.

તુમ.

શીરી—

૧૧

છબ કએસી યે ગુઝયાં મોહનીયાં હયેછબ કએસી

બરમાએ, લલચાએ, છબ પ્યારી, તેહારીનેયારી સે હારી

ખીદેશી.

છબ૦

રાતદીન ધુંઢતે શીરતે હએ ફલકપર મહો મેહેર

લેકીન અબ તકતો ન પાયા કહી સાની તેરા.

છબ૦

ખુદ્દી ખીંચે જાએ દીલ ઉસ્કા તેરી સુરતકી તરફ
ખીંચના ચાહે જો નકશા કબી માની તેરા. છબી

કાવલ—

૧૨

લહેંગા બુટેદારે મેરા છપ્પન ટકેકા. લહેંગા
અંગીયાંમે મોરે લાલ જડે હયે
જુખનકે બલહારે. મોરા
નએના મોરે છેલ છપીલે
મદસે હયે મતવારે. મોરા

હાશી—

૧૩

તોરે નખરેપે મંચે બલહારે.
તોરા લાખ ટકેકા, નખરા. લાખ
તુ હયે રંગીલી મયે હું રંગીલા
દોનોકે બલહારે. નખરા
આ મેરી પ્યારી લગજા ગલેસે
જોખનકે દીન ચારે. નખરા

કાવલ—

૧૪

ચલ મુવે દુર મુવે યહાંસે નીકલ જા
હોજા, અગાડીસે દૂરે જારે મુવે લાંગુર રે.
તુ મલ્હ ગવાર કોઈ મયે હું સુંદરીયાં.
શએતાં તું મે હુરે. મંચે
મોરી શહેજાદી દેખેં ડગરીયાં.
જાનાહયે મુજકા જુરરે. જારે
લેહુ મંચે એક દીન તોરી ખજરીયાં ખોપરી કઈં તેરી ચુરરે. જારે

હાશી—

૧૫

હમસે બહુકે બાત કરેગી તુ કયા અએ નારી મગર
હમલી હએ એક જુદી પુરે ભાગેગી કયા હમસે દુર
તુ હએ રંગીલી મએ હું રસીલા દોનોકા હએ પુરા જોડ
જાનસે જાઉં તુજે ન છોડું કામ કઈં અખ મએ બરપુર
ઉડતા મીસલે તીરકે જાઉં સાત સમનદર ચીઈં મએ
તોડું સારા કુશર એ તેરા નામકાહું મએબી કાકુર.

કરખારે આમ—

૧૬

અએશો ખુશીકા બજમમે તેરી સદા કીમાય હો
શોહરા હો જાંબજા તેરા ફએજકી ધુમધામ હો—અએશો-
દહેર હો તુઝસે પુરશીજા મહેર હો તુજસે પુરજ્યા
દીલસે મુતીઅ હુકમકા તેરે મહે તમામ હો—અએશો.
હુકમ તેરા રવાં રહે ફએજ તેરા દવાં રહે
અએશ યે જોવેદાં રહે ખર્ચ તેરા ગુલામ હો—અએસો.

જાજ સહુલીય—

૧૭

મોરી કામનીયાં તોરે ગોરે ગોરે ગાલ
મોરી મોહનીયાં તોરે લંબે લંબે બાલ.

શીરી—મદસે હું મએ મતવારી મતવારી મોરી ચાલ

સહુલીઅ—કાંટા લાગા પ્રેમકા મએ હો ગઈ બેહાલ. મોરી.

આખે તોરી મદલરી ડોરે પડે લાલ

હુમક હુમક ચાલ ચલે કમરીયાં જએસે બાલ. મોરી.

બાદશાહ—

૧૮

અલીતક દુર વોહ જાને જહાં હએ

યે કયા અંધેર દોરે આસમાં હએ

ખાયાલે તેગે અખરએ સનમમે

હમારા સર હમે બારે ગીરાં હએ. અલી૦

કહાં જાઉં કરે તદખીર અખ કયા

જમી હએ સખત ચાર દુર આસમાં હએ. અલી૦

અલીતક કયું નહિ લઓટા હએ શાપુર

યે કયા ઇસાર અએ રખે જહાં હએ. અલી૦

બાદશાહ—

૧૯

આઈ મોરી શીરી રજ ગયાજ મોરા—રંજ

બાગમેં જાઉંગલેસે લગાઉં સખ દુઃખ દીલકા દુર હુવાજ મોરા—આઈ.

અએ મેરે મઓલા અએ મેરે દાતા તુને દુઃખ સારા દુર કીયાજ

મોરા આઈ.

ખુસરૂ—

૨૦

મુજસે રૂઠો ન મેરે મેહેમાન કુરખાન જનોજ મેરા કુરખાન

અએ જશાન કોઈ દીલમેં ખ્યાન નહીં લાના

મુજસે.

ચારી મેહેમાન બુરા ન કુચ્છ માન મેરી જાન હયે કુરખાન
હરએકઆન થા અન્નન જાનંસે હોકે હૈરાન હું દીવાના મુજસે.
શીરી—પ્યારે સુલતાન મએં હું પશેમાન ઇસ અહેસાનકે કુરખાન મેરી
જાન યે ફરમાન જાનો જસે જશાન મએને માના. મુજસે

રામીસગર—

૨૧

મએલા રએં આપાદ જગમે
ઇસ્ક શીરીકા તુમકા મુખારક
શાદ રહો તુમ દોનો હંમેશા
ચુંહી રહો દીલશાદ જગમેં ૫૨૬.
અએશ મનાઓ ખલકમે દાયમ
ગએર રહે બરપાદ જગમેં. ૫૨૬.

હબશી—

૨૨

તું હરીઆલી મએં હરીઆલા દોનોકા હયે જોડા
ચાંદ તું મએં હાલા બીબી દોનોકા હયે જોડા
કુલે કુલે ગાલ તુમહારે જએસે રૂઝકા ગાલા
પાવ રોટીસે આલા બીબી પાવ રોટીસે આલા

કોયલ—જુમ્મર લાદો ધુંધરં લાદો પીછે લગાઓ હાત.

હબશી—ઇસ્સે કહો કુચ્છ બાલા બીબી ઇસ્સે કહો કુચ્છ બાલા
જુમ્મર લાદું ધુંધરં લાદું અગર દીખાવો નાચ
નાચ દીખાઓ આલા બીબી નાચ દીખાઓ આલા.

કોયલ—

૨૩

નાગન યે મેરે ગેસુ હંએ
અખર દોનો બીછછુ હંએ
દાતોંસે ખજલ લુલુ હંએ
આંખે દો આહુ હંએ
હંએ ચાંદ મેરે રૂખસાર
અંદાજ નીરાલે યાર

ગજબ જાદુ હંએ.

આંખે૦

મરતે હંએ સદા દો ચાર
દેખ રશ્તાર મેરી દીલદાર.

હુબશી—અનળ ઉલ્લુ હએ.

ફરહાદ—

૨૪

જફાએ ચરખસે બરખાદ હું મએ
સદા આઝાદમે નાશાદ હું મએ
અગરએ ઠોમકા મએ કોહકન હું
મગર ઇલાસસે બરખાદ હું મએ
મુજે સખ જનતે હએ અહેલે આલમ
કે મશહુરે જહાં ફરહાદ હું મએ.

સહેલીયાં—

૨૫

મોહના જાદુ ડારતેરે હાં
તોરે રસીલે નયેન મધખાવરે
જએસે કટરીયાકી ધારીયાં રેહાં
પ્રેમકે ખાન મારતે રે હાં
મોરે કરેજે ખીચ પડે ધાવરે
લાગી નજર તરવારીયાં રે હાં
કા મોહે તુમને હારતેરે હાં
જઓ પીયા તુમ જઓ ચલે જઓરે
કાહે કરત મોસે રારીયારેહાં મોહના.

શીરી—

૨૬

નેહેર અએ ફરહાદ એક સંગી જનાના ચાહીએ
અપની ઉસતાદીકે કુછ જઓહર દીખાના ચાહીએ
જતને હો દરકાર પથર લે વોહ તુ ઉસ કોહસે
દેર ઇસમે કુછ ન અખ તુજકો લગાના ચાહીએ
જલ્દ કર અનજમ અપના કામ તુ ફરહાદ અખ
ગર તુજે ઇનઆમમે ઇસકે ખજના ચાહીએ.

ફરહાદ—

૨૭

ચેતો મુશકીલ નહી હએ કોઇ કામ કામ કામ
લાઈ નેહેર મએ લેકે તેરા નામ નામ નામ
કોહકી જનીખ જતાહું અખ મએ
દોનો હાતોંસે સીનોકે થામ થામ થામ.

ચેતો.

નહેર બનાઈં કામ દીખાઈં
ફેડું પથ્થર મએં લેકે તેરા નામ નામ નામ.

થેતો.

બાબ દુસરા.

ફેરહાદ—

૨૮

હએ દીલે બે ખુદકે બાઇસ આહોજરી ધનદીનો
કીસ મુસીબતમે પડી હએ જાં હમારી ધનદીનો
જલવા કયા ઉસને દીખાયા કર દીયા બે ખુદ મુજે
બહુ ગઇ હદસે જુઆદા બેકરારી ધનદીનો
દીલકે સદમેકી બ દઝોલત કયા કહું કયા હાલ હએ
સીનાકોબી રહેતી હએ યા અશકબારી ધનદીનો.

સીપાહી—

૨૯

કરત સોચ નહેર બીન શીરીં હમારી
નેહેર હુઇલી કે અબ્હી નહીં જરી કરત.
જલ્દી બતા મોહે ચએન નહીં આવે
શીરીં પ્યારીકા જુયા ઘબરાવે
નહેર નહેર શીરીં કરત પુકાર
રેન દીના વહોતો હોવે બેકરાર. કરત.

ફેરહાદ—

૩૦

લાઓ બુલાઓ શીરીં દેબે અંબીયાં
મંએ દીનરેન નીસદોન પલધીન દેખું ડગર
હાડો બાકી શીરીં બીન તલપું. લાઓ.
ઠારે નજર કહીં આકર શીરીં હાડો હાડો
મંએતો ચેહી બીનતી કરત. લાઓ.

સહેલીએ—

૩૧

નેહેરપે પ્યારી રાજદુલારી શીરીં હમારી આતી હંએ
દુર હો સારી બીજાંકી પ્યારી ગુલકી સવારી આતી હંએ.
હએ બેકરારી નેહેરકી સારી રાજકુવારી આતી હંએ
દીલબર ખુશતર રઓશન અખતર મેહેર અનવર આતી હંએ
માહાસે બહુકર સબસે બેહેતર હુસ્નકી અફસર આતી હંએ
મેહેરે મુનવર રહે દુપએકર બલકકી દીલબર આતી હંએ.

શ્રીરી—

૩૨

કયા બોલારે કયા બોલાતુ મોસે બાત
કાહે કો તુ બોલારે મોસે પ્રીત રીતકી બતીયાં
કબ્હી ન કરું તોસે બાત. કયા●
લે જાઓ ઇસે કોઇ દુર અબ્હીજાડો કહીંબનમે
મૂરખને જાએસાકે કરાયો રંગ મોરો ભંગ
વજાએસાહી કરાઉંતંગ કરું જંગ ધાત. કયા●

ફરહાદ—

૩૩

દીવાના હું શહેદા હું તલબગાર હું તેરા
અએ જાને જહાં તાલીએ દીદાર હું તેરા. દીવાના●
જહિં મએં કહાં અબ તેરી દેવડીસે નીકલકર
રહેને દે મુજે મએં તો ગીરફતાર હું તેરા. દીવાના●
દેખા હએ ફકત તુજકો મહોબતકી નજરસે
ગર જુર્મે હએ યે તો મએં ગુ-હેગારહું તેરા. દીવાના●

કાયલ—

૩૪

જાઓ પીયા યે કએસીં હસી હએ
મુજકો કરે જો પ્યાર માઈં પએજાર મએંતો
તેરી સુરત મોરે દીલમે બસી હએ
અઓરપે સએ ફીટકાર માઈં પએજાર મએંતો.
જાનતો મેરી તુમ્હીસે પ્રસી હએ
ગએરકો અએ દીલદાર માઈં પએજાર મએંતો
જુલ્ફસે તેરે જાન કસી હએ
અઓરસે હું બેજાર માઈં પએજાર મએંતો.

હબશી—

૩૫

અપની બીબીપે કુરબાં કોઇ કહાં અએસી પાએગા
મેરી બીબીકી કયા બાત, હએ વોહ બડી નેક જાત
કુરબાં યે દીલ કયું ન જાએગા. અપની.
તેરી બાતોકે કુરબાં જાવે હરદમ મેરીજાં
તુજકો ન યે દીલ જુલાએગા. અપની.

કેરહાલ—

૩૬

બનાકર મુજકો વહુશી બજમસે અપની જો ટાલા હએ
 નયા અંદાજ યે અએ જાને જાં તુમને નીકાલા હએ
 ફીદા દીલ જાન સદકે સર નીજાવર ફહ હએ કુરબાં
 સીવા કયા અઓર ઇસ્સે ઇશક તેરા લેનેવાલા હએ
 દીલાયા ખુશ ઇનઆમ આહ તુને મેરી મેહેનતકા
 જમાનેસે તેરા ઇનસાફ અએ શીરીં નીરાલા હએ.

કેરહાલ—

૩૭

મએંતો શીરીકા હું દીવાના
 કયા માલ હએ જાન ગવાના.
 નસીહત આપ કીસ્કો આનકર સાહેબ સુનાતે હએ
 બીયા બાને અલમમે કીસ્કો મરનેસે ડરાતે હએ
 યે સય કહેતે હએ હજરત આપયાં સીર્ આજમાતે હએ
 કહીં જાંબાજ અપને કઓલસેબી બાજ આતે હએ
 કુચ્ચ બાત નહી મરજના. કયા માલ.
 યહાંતો તનમે ખુદ બાકી હએ જાને જર થોડીસી
 ડરાતે હો કીસે તુમ ખીંચકર તલવાર થોડીસી
 મુજે ઇસ વાસતે હએ જન્દગી દરકાર થોડીસી
 કે દીલમે રહે ગઇ હએ હસરતે દીદાર થોડીસી
 એક ખેલ હએ ખુન બહાના. કયા માલ.

આદશાહ—

૩૮

દુર દુર ઓ મગર આગેસે બસ હોજ દુર
 લુંગા તેરી જાન જુર કર દુંગા બસ ચકનાચુર.
 હએ યહી મનજુર, વાર કર બરપુર
 દેખું તેરા મકરોજુર મએબી હું એક સુર.

કેરહાલ—

૩૯

મએ. જર લેને નહી આયાજ મએ જર લેને નહી આયા
 જરકો અપને આગ લગાઓ મુજકો કયું દીખલાયાજ. મએ
 મુજકોતો મતલબ શીરીસેહએ યહી મેરે મન બાયાજ. મએ

ફરહાદ—

૪૦

રખ ચાહે તો ખેડા પાર હયે દમમેં કાઈ દમમેં
 મેરી ઇજત તેરે હાથ હયે અખ અયે મઓલા
 કયા ખઓફ અગર તુ સાથ હયે અખ અયે મઓલા
 યહી ફીકર મુજે દીનરાત હયે અખ અયે મઓલા
 કોહ ગીરાઈં જન લગાઈં, કામ ખનાઈં, શીરી પાઈં
 દમમેં કાઈ દમમેં.

રખ.

અહેલે દરખાર—

૪૧

કયા ખાત હયે શાહે દૌરા
 ધનિસાફ યહી યા ખ્વાહા.
 સરવર ખેહેતર ખરતર મેહેતર ખુશતર અફસર દીલખર ૭૫૨
 તુમપર ગઓહર અખતર સદકે આર જાં. કયા.
 અઓસી ઇજત અઓસી દઓલત, અઓસી સરવત, અઓસી હશમત
 અઓસી હુરમત ઔર યે ગુરખત જાને જાં કયા.

સહેલીયે—

૪૨

સુનો સુનો પ્યારી જરા સુલતાને ૫૨મા સુનાયે
 તુમહે પાવે, સંગ લેજાવે કોહ ફરહાદ અગરયે ગીરાવે.
 વહો પહાડી હયે સખસે જે બારી તોડ કાલી અગર ઉરને સારી
 શીરી પ્યારી શીરી પ્યારી તુમકો સુલતાંસે બક્ષીસમેં પાવે-સુને

શીરી—

૪૩

હાય પ્યારે મેરે ખાત મંઓને તેરી કુચ્છ ન માની
 ખાત માની ન કુચ્છ કદ્રહી ઇસ્કકી તેરે જાની
 જુર્મ મુજસે હુવા તુમકો સદમા દીયા
 હાએ યે કયા કીયા બક્ષો મેરી ખતા મેરે દીલખર

શીર.

નજર ઇસ તરફકો તો કર જરા
 તુમે કુચ્છ ખખરબી હયે ખેવફા
 યહા દરીયા ખુનકા બહે ગયા
 તેરે ગમમે દીદએ જારસે.—હાય પ્યારે

શીરી—

૪૪

અપને જનીકા હમ પુસલાએ લાએંગે
 રૂઠકે હમસે જહાં ગયે હો
 વહાં આકે ન હમ મનવાએ લાએંગે અપને.
 તુતો ખુરેજીમે મશહુર હયે કામીલ કાતીલ
 નમં કયું હો ગયા ઇસ વખત તેરા દીલ કાતીલ
 અબ કરીબ આ ગઈ હયે મેરી બી મનજીલ કાતીલ
 જોડે જતા હએ મુઠે કાસ લીયે ખીસમીલ કાતીલ
 એક ઇશારેમે તો હલ હએ મેરી મુશકીલ કાતીલ
 તુમકે પ્યારે જબીલે રસીલે જુલવાએ લાએંગે. અપને

હબશી—

૪૫

ગુસ્સા છોડો દીલમત તોડો દીલખર પ્યારી ખાના લાવ
 હલવા મલીદા કલીઆ સાલન આલુ ગુઝ્યા અએર પલાવ
 જઈ શીરની અએર મુતનજન ચખતી ખીરીઆની મંગવાવ
 કુલીયા આખી નાન પરાદા ડુલકે બાકરખાની પકાવ
 રોશ કોફતા ગુરદા કલેજ ભેજ કોરમાબી ખીલવાવ
 જોજડી પચોની કપાળ મુઝેમે પાયા સીરી બી દીલવાવ
 લાડુ પેંડા બરશી જલેખી ગગન ગાંડીયાલી મંગવાવ
 દુધ દહી રબડી ખીલાઈ પુરી કચોરીબી પકવાવ

હબશી કોયલ—

૪૬

દુર હવા દુર હવા હુવાજી ચલો ધરમે ચલો રંજ દુર હવા
 સખકો સલામ અએર બંદગી કરલો સીતામ સખ શર દુર
 હુવાજી. ચલો.
 નાચેં ગાએં અએશ મનાએં ઝઘડા સખ કાપુર હુવાજી. ચલો.

ફરહાદ—

૪૭

ન સરમે હોશ બાકી હયે. ન તનમે જન બાકી હયે
 મગર હાં દીલમે તેરે વસ્લદા અરમાન બાકી હયે
 મદદ અયે જોશે વહુશત આશીકામે બાત રહે જયે
 ગીરીબાં ૫૮ ગયા તો કયા અબ્હી દામાન બાકી હયે

ખુદાકે વાસ્તે અયે ચારાગર લે બી ખખર જલદી
તેરે બીમારે ઉલકતમે અખ્દી કુછ જાન બાકી હયે.

શીરાં—

૪૮

સંગ રેજોમે ગચ્છોહર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
દીક્ષમે પથ્થરકે શરર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
મંએ ન સમજીયી તેરી આહસે હીલ જાયગા દીલ
ઇસમે પીનહાયે અસર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
જાહેરા તેરી મ્હોખ્યતકા ન થા કુચ્છબી અસર
તુ મેરે દીક્ષમે મગર થા મુઝ મઆલુમ ન થા
ઇસ્કકે બાગમે જે તરેહ બહાર આઈયી
તુંહી ઉસકા ગુમેતર થા મુઝ મઆલુમ ન થા.

બાબ તીસરા.

શીકું—

૪૯

ગોલી ખેલું ભૈરા ખેલું જુવ્વા ખેલું
લાવ લાવ દામ લાવ લાવ—ગોલી.
ગીરદી ખેલું કચ્છોડી ખેલું પત્તે ખેલું
લાવ લાવ દામ લાવ લાવ ગોલી.
નાની ઇધર આવ કુચ્છ પચેસેતો દીલવાવ
અનદાન પનદાન ઉગલદાન પીગલ દાન દો
ઇરવી રખો ગીરવી રખો
લાવ લાવ લાવ લાવ દામ લાવ લાવ

શીકું—

૫૦

બાગર જાઉં મંએ બનકે ગુન્ડા
વાહવા ! વાહવા ! વાહવા ! વાહવા ! બાગર
ખાઉં મંએ પાન મંસાલે
પહતું કુલોડમાલે
દુંસબકા છુતે બાલે

ચખ્ખું મંએ તર નીવાલે
 પહનકે નીકલું વીલાયતી મુન્ડા વાહવા.
 મંએખી હું બડા સીયાના
 ઇસકો બુત્તા ઉસકો બાલા
 ઇસકો હીલા દેકર ટાલા
 ખુબ જમાના દેખા બાલા
 સુબસે અપના કામ નીકાલા
 જસને લડનેકી ઠગેરાઇ
 ઉસકી અચ્છી ધુલ ઉડાઇ
 જસકો બનાયા અપના બાઈ
 ઉસકી દુઓલત સબી લુટાઇ
 અબતો હુયે યે જમે સમાઇ
 ધરકો ગુલબર કંઈ જોઈ મંએ ચાર કંઈ
 ચારોંકો પ્યાર કંઈ સએરે બાબર કંઈ
 ચુરાઉ બકર કીસીકા હુન્ડા વાહવા.

રામીરાગરો—

૫૧

નટવર ગીરધારી કાહે ચોલી મોરી શરી
 આવત જાવત રોકત ટોકત.
 સખકો કીશન મોરારી
 કાહુકી ગાગર ઢરકાવત કાહુકો મારત પીચકારી નટવર.
 કાહુકી ચુરીયાં કરકાવત કાહુકી તુમ ફારત સારી
 છીન બેહેં મીલકર સખ સખીયાં
 મુરલી મુખટ એક દીના બીહારી નટવર

બાદશાહ—

૫૨

હએ હએ અબ પુટી મેરી તકદીર
 મેરી તકદીર મેરી તકદીર હએ.
 ખેલ હમારા સારા બીગડા
 કુચ્છ ન ચલી તદબીર હએ.
 હીકમત અપની સખ કર હારે
 કુચ્છ ન હુઇ તાસીર હએ.

નાજની—મેરા મસ્તા કહરવા જલ જુનેરી
 જલજુનેરી જલજુનેરી જલજુનેરી—મેરા.
 રાતકો મારે મછલી અઓર દીનકો જુને જલ
 અએસા ફંદા ડાલ દીયા મએ હો ગઘ બેહાલ—મેરા.
 નેહ બનાઈ બન્સી અઓર પ્રેમકી બાંધી ડોર
 મનકી મછલી શંસ લીયોરે તુ પુરો ચીતઓર. મેરા.

અલાયારખાં—

૫૪

હમ હએ અલાયાર બીને લાખમારખાં
 લાખમારખાં બીને કરોડ મારખાં.
જનાના—ઉધઅહલાહ ન બીસમારખાં ન તીસમારખાં
 એકદમસે લાખમારખાં ?
અલાયારખાં—હમ હએ અલાયાર બીને લાખમારખાં
 લાખમારખાં બીને કરોડ મારખાં.
જનાના—આઓ આઓ લાખમારખાં મીયાં આઓ
 બીબી શામાબેગમ ઇનકો ફર્શપે બીહલાઓ
 કઓન ખડા હએ દેવડીપર ચે આનકર યહાં ?
મારવાડી—સેકચંદજી બીને અલસેકચંદજી
જનાના—આઓ આઓ સેટ બડે પેટવાલે આઓ
 શામાજી અબ ઇન્કાબી તુમ પારસલ કરવાઓ
 ચે બારાતકી બારત યહાં આઇ હએ કહાં ?
સબ—ગાના સુનને આએ હએ હમ લોગ સબ યહાં.

ચંપીવાલા—

૫૫

આઓ મીયાં બાંકે મંએ ચંપી બનાઉં
 ચંપી બનાઉં મંએ પાઉ દબાઉં
 ગરમાગરમ ચંપી નરમાનરમ ચંપી
 બકરા હજમ ચંપી મુરગી ભસમ ચંપી. આઓ.
 જએસા છેલા મંએ બના હું વએસી ચંપી બનાઉં
 સેટ ગડબડ ગર કુછ કરે ગરદન મંએ ઉનકી દબાઉં. મએં.

ગલા મડોડ ચંપી ખોપડી ફોડ ચંપી
ફસલી તોડ ચંપી ખુનીચોડ ચંપી. આઓ૦

શરાબી—

૫૬

મએંકી તરંગમે કલી કરતે નહીં અનખસે
પીનાતો કયા નહાતે હંએ અખ તો સદા શરાબસે
સાકી ઇધરેકા જલ્દ આ જનમે શરાબ ભરકે લા.
ખોલકે કાગદે ઝકા શીશા કોઇ ગુલાબસે
રંગ જમે મંજ રહે શીશએ મએંકા કાગડોડે
નદદી શરાબકી બહે બજમમે આખો તાબસે

હીરાં—

૫૭

ધીરે પીના મનીહાર ચુરીયાં. ધીરે૦
એકતો મોંરી નાળુક બઘ્યાં
દુજે દાખત તુ દહેજાર. ધીરે૦
ઉંગલી પકરત પહોંચા પકરે
કાહે કરત ગુછજાર. ધીરે૦

* * * *

હીરાં—અએસી ચુરીયાં મોહે પીનાદે
પીયા કરે મોહે પ્યાર.

ધીરે૦

જનાના—

૫૮

ચલો દેખેં સખી ફેહુ અઓર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી
મત ભંગે બયો ચીત મોર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી
શીર આયો વહી ચીતચોર મુરલીયાં બાજી
બાજીરે મુરલીયાં બાજી

ફરહાદ—

૫૯

મોરી પ્યારી હુમક હુમક કરત શીરો આવે મન જાવે
ચલત ચલત શીરત શીરત મનકો મોરે છુલાવે. પ્યારી

માંગસંવારે સીસ ગુથાએ નયન ખાન ચલાવે. પ્યારી.
 મોહની મુરત સોહની મુરત દેખ જ્યા લલચાવે. પ્યારી.
 મએં કુરખાન તુજપર મેરે કીરદીગાર
 તેરે લુલ્હસે હો ગયા ખેડા પાર
 લગાઉં મએં અખ ચલકે અઓર એક સુરંગ
 ન શીરીઠે મીલનેમેં તાહોદીરંગ.

શીશી—

૬૦

ચખ ડાલા, પ્રેમ પ્યાલા, સરવે ખાલા, મોહે દરસન દીખલા;
 ગુલ્લાલા ગેસુવાલા, મતવાલા આલા દરસખ દીખલા;
 મયેંતો જાઉં પ્યારે જાનસે, પરીશાં હુએરાં પ્રાનસે—ચખ૦
 જાંદગી હયે દુલર આ મીલો પ્યારસે,
 તંગહું મયેં પ્યારે જાને ખેકરારસે—ચખ૦

શીશી—

૬૧

તુમ ન આયે નગરીયા હમારીરે,
 રહિ સુની સેજરીયા હમારીરે—તુમ૦
 આંખે દીખાકે તુમને મેરે દીલમે રાહકી,
 સીનેકે પાર હો ગઈ બરછી નીગાહકી,
 તુમસે લડ ગઈ નજરીયા હમારીરે—તુમ૦
 જયતા નહીં હયે હાય ! તુમહારી નીગાહમેં.
 આંખોંકાં અપની મયેંને બીછાયા હયે રાંહમેં.
 આઓ આઓ ડગરીયા હમારીરે—તુમ૦
 રખના ન તેગ કાંધે પર અયે શીતાગર કહીં.
 બલ ખા ન જાયે મુક્તમેં નાજુક કમર કહીં
 માનો માનો સાંવરીયાં હમારીરે—તુમ૦

[સહેલી]

ઝેળી—

૬૨

દેખના હયે તુજે ઇચ્છકા ગર અસર
 દે રહી હયે જર્મી ખુદ જગા ગચોર કર
 શીરી મકબુલ કુલ હો ગઇ અબ દુઆ
 કબ્રે ફરહાદલેશક હુઇ—જલ્દ ગા.

